VEB-KOSTENONDERZOEK

TODAY'S VOORDELIGST, RABOBANK DUUR

TEKST: EELCO BENARD

Onderzoek naar de kosten van beleggen via internet leerde vorig jaar dat de verschillen opmerkelijk groot zijn. Soms bleek de goedkoopste aanbieder wel tien keer goedkoper dan de duurste. Tijd voor een vervolgonderzoek.

Net als vorig jaar is het verstandig om te beginnen met een waarschuwing. Beleggen via internet is niet voor iedereen aan te raden. Eigen verantwoordelijkheid staat immers voorop. In het VEB-kostenonderzoek betreft het alleen de zogenaamde 'execution only'-relaties, dat wil zeggen geen advies, geen waarschuwing bij een dreigende fout en de kosten als gevolg van zo'n fout komen voor rekening van de klant. Foutjes als het per ongeluk intypen van een verkeerde limiet of het invoeren van een te groot aantal aandelen kunnen zo een aardige strop vormen.

Tussen klant en bank wordt geen persoonlijke relatie opgebouwd. Er wordt weliswaar een beleggingsprofiel aangemaakt, maar als de klant zelf daarmee in strijd handelt, wordt niet ingegrepen. Als de klant door bepaalde vastgelegde marges heen breekt, kan dat wel gebeuren. Zo is het mogelijk dat een effectenportefeuille wordt geliquideerd als met geleend geld wordt belegd of een ongedekte optiepositie verkeerd uitpakt.

Daar staat tegenover dat via internetbrokers zeer snel kan worden gehandeld, waardoor de belegger rap op de markt kan inspelen. Ook zijn de kosten vaak aanzienlijk lager dan wanneer orders telefonisch doorgegeven moeten worden. Omdat het hier niet om eenmalige kosten gaat, tikt dit verschil zeker op de wat langere termijn behoorlijk aan. In geval van bijvoorbeeld twee identieke portefeuilles waarvan de een door een fictieve grootbank wordt bewaard en de ander door een fictieve internetbroker, kan het verschil bij een jaarrendement van 10 procent en na aftrek van de bankkosten in tien jaar oplopen tot maar liefst 25.000 euro.

Het VEB-kostenonderzoek van internetbeleggen beperkt zich tot Nederlandse aanbieders en alle kosten hebben betrekking op het handelen op de Amsterdamse beurs. Ten opzichte van vorig jaar hebben twee partijen de markt verlaten. Vanwege tegenvallende resultaten heeft Van der Moolen besloten Onlinetrader, een handelsplatform voor particulieren, niet langer aan te bieden. Daarnaast zijn ING Bank en Postbank samen verdergegaan onder de naam ING. Omdat E*Trade geen handel in Amsterdamse opties aanbiedt, is E*Trade niet overal meegenomen.

TODAY'S EN LYNX KOPLOPERS

De VEB onderzocht het bewaarloon en de vaste kosten voor een portefeuille bestaande uit aandelen ter waarde van 100.000 euro in vijftien fondssoorten (regels in de effectenportefeuille) en opties ter waarde van 10.000 euro.

Onderschat de kostencomponent niet: zelfde rendement, € 25.000 minder na 10 jaar

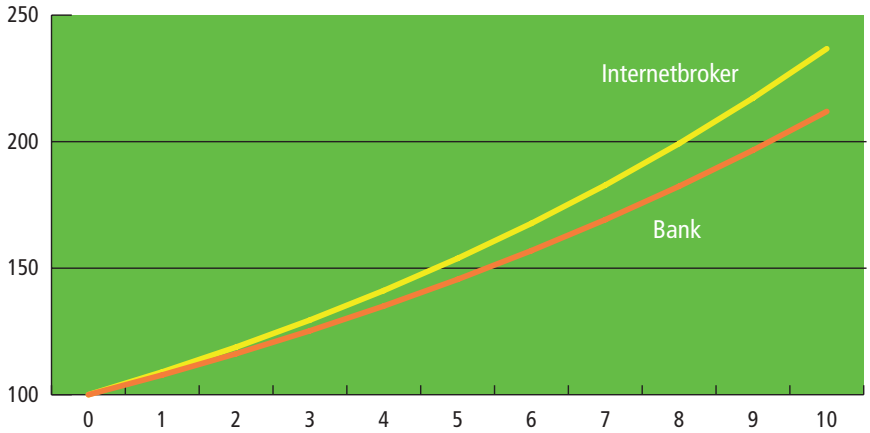

Verschil in rendement van een portefeuille van 100.000 euro die één keer per jaar wordt verhandeld met hetzelfde jaarrendement van 10% via een fictieve traditionele broker (1% kosten; 0,2% bewaarloon; € 212.000 na 10 jaar) en een fictieve internetbroker (0,5% kosten; geen bewaarloon; € 237.000 na 10 jaar)

KOSTEN PER AANDELENORDER

ORDER €4.000	KOSTEN
Lynx	€ 6,00
Today's	€ 6,00
E*Trade	€ 9,39
Rabo Actief	€ 11,00
ING	€ 11,20
ABN Amro	€ 12,00
BinckBank	€ 12,00
Fortis	€ 12,00
SNS Bank	€ 12,00
Rabo Select	€ 13,00
Alex Pro	€ 14,00
Rabo Basis	€ 15,00
Alex	€ 15,50

ORDER €8.000	KOSTEN
Today's	€ 11,20
E*Trade	€ 11,79
Lynx	€ 12,00
ING	€ 14,40
Rabo Actief	€ 15,00
ABN Amro	€ 16,00
BinckBank	€ 16,00
Fortis	€ 16,00
SNS Bank	€ 16,00
Alex Pro	€ 18,00
Rabo Select	€ 19,00
Alex	€ 21,50
Rabo Basis	€ 23,00

ORDER €30.000	KOSTEN
E*Trade	€ 24,99
ING	€ 32,00
Rabo Actief	€ 37,00
ABN Amro	€ 38,00
BinckBank	€ 38,00
Fortis	€ 38,00
SNS Bank	€ 38,00
Alex Pro	€ 40,00
Today's	€ 42,00
Lynx	€ 45,00
Rabo Select	€ 52,00
Alex	€ 54,50
Rabo Basis	€ 67,00

	GEM. KOSTEN	KOSTENOPBOUW
E*Trade	€ 15,39	€6,99 + 0,06%
ING	€ 19,20	€8 + 0,08%
Today's	€ 19,73	0,14%, min €6
Lynx	€ 21,00	0,15%, min €6, max €50
Rabo Actief	€ 21,00	€7 + 0,1%, min €10
ABN Amro	€ 22,00	€8 +0,1%, min €10, max €150
BinckBank	€ 22,00	Basis: €8 + 0,1%, na max korting: €6 + 0,06%, min €10, max €150
Fortis	€ 22,00	€8 + 0,1%
SNS Bank	€ 22,00	Basis: €8 +0,1%, na korting: €5 + 0,1%, min €10, max €150
Alex Pro	€ 24,00	Basis: €10 + 0,1%, na max korting: €6 + 0,06%, min €10
Rabo Select	€ 28,00	€7 + 0,15%
Alex	€ 30,50	Basis: €9,50 + 0,15%, na max korting: €5,70 + 0,09%, min €10, max €150
Rabo Basis	€ 35,00	€7 + 0,2%

Vorig jaar kon alleen via Lynx zonder vaste kosten worden belegd. Today's Brokers heeft dit jaar besloten de minimum-activityfee, die betaald moest worden als te weinig werd gehandeld, af te schaffen. De Amerikaanse broker E*Trade vraagt geen bewaarloon, maar abonnementskosten. Deze hoeven niet te worden betaald bij meer dan tien transacties per maand.

De meeste banken, en ook internetbrokers Alex en Binck, vragen wel bewaarloon. Meestal bestaat dit alleen uit een percentage van de aandelenportefeuille, maar in sommige gevallen wordt er ook per fondssoort (per regel in de effectenportefeuille) een bedrag in rekening gebracht. Een bijkomend nadeel van bewaarloon is dat er btw over moet worden betaald, terwijl de meeste bancaire diensten daar juist van vrijgesteld zijn. SNS lost dit op door geen bewaarloon te vragen maar een all-intarief. Op onze portefeuille levert dit een besparing van 28,50 euro op. Internetbeleggers bij de Rabobank moeten een afweging maken tussen verschillende pakketten, waarbij hogere vaste kosten kunnen worden afgeruild tegen lagere variabele kosten.

De kosten van handel in aandelen werden onderzocht voor transacties van 4.000, 8.000 en 30.000 euro. Voor de kleinere orders is Today's Brokers de goedkoopste, maar vanaf ongeveer 9.000 euro per transactie wordt E*Trade het goedkoopste alternatief. Net als vorig jaar zijn Alex en Binck,

BEWAARLOON/VASTE KOSTEN

BROKER	KOSTEN	KOSTENOPBOUW
Lynx	€ 0,00	Geen bewaarloon, geen abonnementskosten
Today's	€ 0,00	Geen bewaarloon, geen abonnementskosten
SNS Bank	€ 150,00	Degressief all-in tarief (max 0,2%), geen BTW verschuldigd
Alex	€ 178,50	Degressief bewaarloon (max 0,2%)
BinckBank	€ 178,50	Degressief bewaarloon (max 0,2%)
ING	€ 178,50	Degressief bewaarloon (max 0,2%)
ABN Amro	€ 207,06	Degressief bewaarloon (max 0,2%) + €1,60/fondssoort
Rabo basis	€ 215,56	Degressief bewaarloon (max 0,2%) + €1,75/fondssoort, €5,75 vaste kosten p.kw.
Fortis	€ 217,18	Degressief bewaarloon (max 0,2%) + €2,50/fondssoort
Alex Pro	€ 237,50	Degressief bewaarloon (max 0,2%), abonnement € 59 p.j.
Rabo select	€ 245,56	Degressief bewaarloon (max 0,2%) + €1,75/fondssoort, €13,25 vaste kosten p.kw.
Rabo actief	€ 335,56	Degressief bewaarloon (max 0,2%) + €1,75/fondssoort, €35,75 vaste kosten p.kw.
E*Trade	€ 354,00	Geen bewaarloon, abonnement € 29,50 p.m., wordt € 0 bij > 10 transacties p.m.

KOSTEN PER OPTIEORDER

2 CONTRACTEN	KOSTEN
Today's	€ 4,00
Lynx	€ 4,50
Fortis	€ 10,00
Rabo Actief	€ 10,00
SNS Bank	€ 10,00
ABN Amro	€ 11,00
Alex	€ 11,00
Alex Pro	€ 11,00
BinckBank	€ 11,00
ING	€ 11,00
Rabo Select	€ 13,00
Rabo Basis	€ 14,00

5 CONTRACTEN	KOSTEN
Today's	€ 10,00
Lynx	€ 11,25
Alex Pro	€ 12,50
BinckBank	€ 14,50
ABN Amro	€ 15,00
Alex	€ 15,00
ING	€ 15,00
SNS Bank	€ 15,00
Fortis	€ 17,50
Rabo Actief	€ 17,50
Rabo Select	€ 22,00
Rabo Basis	€ 24,50

50 CONTRACTEN	KOSTEN
Today's	€ 100,00
Lynx	€ 112,50
Alex Pro	€ 125,00
ABN Amro	€ 130,00
ING	€ 130,00
Rabo Actief	€ 130,00
BinckBank	€ 145,00
Alex	€ 150,00
SNS Bank	€ 150,00
Rabo Select	€ 157,00
Fortis	€ 175,00
Rabo Basis	€ 182,00

	GEM. KOSTEN	KOSTENOPBOUW
Today's	€ 38,00	€2 per contract
Lynx	€ 42,75	€2,25 per contract
Alex Pro	€ 49,50	Basis: €2,50 per contract, na 5000 contracten: €2,25, min €11
ABN Amro	€ 52,00	t/m 10 contracten €3 per contract, €2,5 vanaf 11 contracten, min €11
ING	€ 52,00	t/m 10 contracten €3 per contract, €2,5 vanaf 11 contracten, min €11
Rabo Actief	€ 52,50	€5 vast + €2,50 per contract, min €10
BinckBank	€ 56,83	Basis: €2,90 per contract, na max korting: €2,10, min €11
SNS Bank	€ 58,33	Basis: €3 per contract, na korting: €2,50, min €10
Alex	€ 58,67	Basis: €3 per contract, na 5000 contracten: €2,75, min €11
Rabo Select	€ 64,00	€7 vast + €3 per contract
Fortis	€ 67,50	€3,50 per contract, minimum €10
Rabo Basis	€ 73,50	€7 vast + €3,50 per contract

binnen Nederland voorlopers op het gebied van internetbeleggen, gewoon tussen de traditionele banken te vinden. Hierbij moet worden opgemerkt dat deze partijen kortingen hanteren voor actieve beleggers (Binck, Alex) en beleggers met een grote portefeuille (Alex).

Voor de kosten van optieorders werden twee, vijf en vijftig contracten bekeken. Alle brokers hanteren een provisie per contract, eventueel met een minimumbedrag of aangevuld met een startbedrag. Net als vorig jaar is Today's Brokers het goedkoopste alternatief voor opties, niet alleen door de lage kosten per contract (2 euro), maar ook door het ontbreken van een minimum. Lynx, ook zonder minimumbedrag, komt met 2,25 euro per contract op de tweede plaats.

ING BOEKTE MEESTE VOORUITGANG

Wat betekenen deze kosten nu eigenlijk op jaarbasis? De VEB ging net als vorig jaar uit van drie fictieve beleggers, elk met een portefeuille bestaande uit 100.000 euro aan aandelen in vijftien regels en 10.000 euro aan opties.

De eerste belegger handelt zeer actief, 104 orders per jaar. Deze worden gelijk verdeeld over vier verschillende transacties: de actieve belegger doet 26 aandelentransacties van 8.000 euro en 26 van 4.000. Daarnaast verhandelt hij 26 keer twee optiecontracten en 26 keer vijf. Op dezelfde wijze handelt de tweede belegger een jaar fictief matig actief (24 orders in totaal, 6 per ordertype) en de derde belegger passief (4 orders, 1 elk). De zeer actieve beleggers die soms meerdere orders per dag uit laten voeren, bleven buiten beschouwing.

Als een internetbroker meerdere modules aanbiedt, zoals Rabobank en Alex, dan is alleen de voordeligste in de tabellen opgenomen. Bij BinckBank, Alex en SNS Bank kwamen onze fictieve beleggers in aanmerking voor korting. Deze is uiteraard meegenomen. Ter vergelijking staan ook de resultaten van vorig jaar vermeld, waarbij we voor ING de gemiddelden van ING Bank en Postbank hebben genomen.

De resultaten geven een realistisch beeld van hoeveel drie bepaald niet uitzonderlijke typen beleggers op jaarbasis ongeveer kwijt zijn aan hun bank of broker. Scoorde Today's vorig jaar voornamelijk goed door lage optietarieven, dit jaar komen ze over de hele linie als goedkoopste uit de bus. Opvallend is dat Lynx sinds 2008 de tarieven ongewijzigd heeft gelaten, waardoor het verschil met Today's is gegroeid.

De Rabobank komt dit jaar, na vorig jaar ook al in de onderste regionen te zijn geeindigd, als duurste internetbroker uit het VEB-kostenonderzoek. Voor matig actieve en passieve beleggers is de Rabobank dit jaar zelfs duurder geworden.

SNS blijft de goedkoopste traditionele bank, maar ING heeft de meeste vooruitgang geboekt ten opzichte van vorig jaar en is een van de goedkoopste traditionele banken geworden. De sterke daling in procenten ten opzichte van vorig jaar komt vooral

KOSTEN MODELPORTEFEUILLES

KOSTEN ACTIEF	2009	2008	VERANDERING
Today's	€ 811,20	€ 832,00	-2,5%
Lynx	€ 877,50	€ 877,50	0,0%
SNS Bank	€ 1.333,00	€ 1.398,00	-4,6%
BinckBank	€ 1.507,10	€ 1.507,10	0,0%
Alex Pro	€ 1.511,08	€ 1.600,05	-5,6%
ING	€ 1.520,10	€ 2.514,63	-39,5%
ABN Amro	€ 1.611,06	€ 1.611,06	0,0%
Fortis	€ 1.660,18	€ 1.660,18	0,0%
Rabo Actief	€ 1.726,56	€ 1.935,81	-10,8%
Gemiddeld			-7,0%

KOSTEN MATIG ACTIEF	2009	2008	VERANDERING
Today's	€ 187,20	€ 192,00	-2,5%
Lynx	€ 202,50	€ 202,50	0,0%
Alex	€ 461,93	€ 556,50	-17,0%
SNS Bank	€ 468,00	€ 438,00	6,8%
ING	€ 488,10	€ 717,72	-32,0%
BinckBank	€ 499,50	€ 514,50	-2,9%
ABN Amro	€ 531,06	€ 531,06	0,0%
Fortis	€ 550,18	€ 550,18	0,0%
Rabo Select	€ 647,56	€ 585,41	10,6%
Gemiddeld			-4,1%

NIET VOOR BEGINNERS

De huidige handelsplatforms hebben zeer veel gebruiksmogelijkheden en ook het aantal aangeboden markten, instrumenten en ordervarianten is bijna eindeloos. Zo kan een belegger gewoon aandelen Philips kopen, maar ook een 'trailing stop'-order inleggen op een future in Hong Kong. Een heel handige optie is dat door op de biedprijs te klikken automatisch een verkooporder wordt aangemaakt. Maar voorzichtigheid is geboden, want nog een klik en de order is al uitgevoerd. Er kan vaak ook eenvoudig met geleend geld worden belegd en overdag zijn daarop minder beperkingen dan 'overnight'. Een te grote roodstand zal tegen sluitingstijd onherroepelijk worden rechtgezet door het verkopen van de laatste aankopen. Goed controleren van de aantallen en de limietprijs blijft geboden, want de gevolgen van een foute order op een handelsplatform zijn voor eigen rekening.

door de extreem hoge tarieven die ING Bank vorig jaar hanteerde. De huidige kosten zijn voor elk van onze modelbeleggers dit jaar ook lager dan die van de Postbank vorig jaar. ABN Amro en Fortis hebben de tarieven ongewijzigd gelaten en zijn zodoende door ING ingehaald, hetgeen hun positie onderaan verstevigt.

OPLETTEN BLIJFT HET DEVIES

Met dit onderzoek probeert de VEB de kosten voor verschillende typen aandeelhouders enigszins met elkaar vergelijkbaar te maken. De kostenstructuur van de brokers verschilt echter sterk, waardoor beleggers zich goed moeten afvragen welke kosten voor hun persoonlijke situatie van belang zijn. Zo rekent ING bijvoorbeeld in sommige situaties provisie op dividenduitkering, terwijl dit bij SNS Bank al in het all-intarief is meegenomen. Voor een portefeuille met een hoog dividendrendement kunnen deze kosten het verschil maken.

Ook de kortingstructuren die door Binck, Alex en SNS worden gehanteerd zijn het onderzoeken waard. Deze tariefstructuur speelt in op de verschillen tussen beleggers, met als voordeel dat de kosten zich, na verandering van beleggingsstrategie, automatisch aanpassen. Bij SNS Bank gebeurt dit direct, bij Binck en Alex met een kwartaal vertraging. Een nadeel is dat deze structuur voornamelijk voordeel oplevert bij een zeer actieve beleggingsstrategie, een strategie die in de praktijk lang niet altijd rendement oplevert. ABN Amro hanteert een staffelkorting die bij provisiekosten boven de 2.000 euro per jaar voordelig uit kan pakken.

Ook zijn er verschillen in handelsplatforms, datavoorziening en service. Hoewel iedere broker 'realtime streaming' koersen (de koersen op het beeldscherm passen zich dan vrijwel direct automatisch aan) aanbiedt, is dit niet overal gratis. Daarnaast bieden sommige partijen nog aanvullende informatiediensten aan zoals technische analyse, nieuwsberichten via de Dow Jones newswire en online beleggingscursussen.

Verder is de gebruiksvriendelijkheid van de handelsplatforms niet voor iedere broker hetzelfde. Bijvoorbeeld de manier waar-

KOSTEN PASSIEF	2009	2008	VERANDERING
Today's	€ 31,20	€ 78,00	-60,0%
Lynx	€ 33,75	€ 33,75	0,0%
Alex	€ 188,55	€ 241,50	-21,9%
SNS Bank	€ 203,00	€ 198,00	2,5%
ING	€ 230,10	€ 288,38	-20,2%
BinckBank	€ 232,00	€ 234,50	-1,1%
ABN Amro	€ 261,06	€ 261,06	0,0%
Fortis	€ 272,68	€ 272,68	0,0%
Rabo Basis	€ 292,06	€ 261,51	11,7%
Gemiddeld			-9,9%

op met de afhandeling van verschillende valuta's wordt omgegaan verschilt. Als een belegger een in dollars genoteerd aandeel aanschaft, zullen sommige brokers die dollars automatisch naar euro's omrekenen en vervolgens van de eurorekening afhalen, terwijl andere partijen dit verrekenen met een dollarrekening, ook als daar helemaal geen dollars op staan. In dat geval staat de belegger dus rood in dollars, terwijl er wel een positief saldo op de eurorekening staat. Over de shortpositie moet rente worden betaald en de belegger loopt zo een kans op verlies als de dollar in waarde stijgt ten opzichte van de euro.

Hoewel sommige zaken op het eerste gezicht eenvoudig lijken, kan het geen kwaad om goed uit te zoeken hoe de vork precies in de steel zit bij het internetbeleggen.

AANDEELHOUDERSRECHTEN

Een ander belangrijk punt van aandacht is tenslotte de uitoefening van de aandeelhoudersrechten. Het kunnen stemmen over het beleid van een beursgenoteerde onderneming is een belangrijk aspect van het aandeelhouderschap. Het aanmelden voor aandeelhoudersvergaderingen of het machtigen van een derde partij gaat over het algemeen via de bank. Hoe faciliteren brokers dit?

Alex biedt de belegger de mogelijkheid om via het internetplatform aan te geven of hij aanwezig wil zijn bij de aandeelhoudersvergadering of een derde partij wenst te machtigen. Vervolgens worden alle papieren in orde gemaakt. Ook kan de belegger zich via het Alex-platform opgeven voor het Communicatiekanaal Aandeelhouders. Bij deze stichting zijn tien grote Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen aangesloten die via deze stichting contact met aandeelhouders houden. Mits door de beursgenoteerde onderneming gefaciliteerd kan de aandeelhouder met de formulieren die door het communicatiekanaal worden toegezonden zelf stemmen zonder bij de vergadering aanwezig te zijn.

De platforms van Binck en Lynx zijn niet toegerust om het bijwonen van een vergadering of het machtigen van een derde partij te regelen. Met het sturen van een e-mail kan dit bij beide brokers echter wel geregeld worden. Beleggers bij Today's kunnen wel via het handelsplatform aangeven dat zij bij een vergadering aanwezig willen zijn, maar machtigen moet per e-mail. Klanten van ABN Amro moeten telefonisch aangeven naar een vergadering te willen of te willen machtigen. Voor stemmen op afstand kunnen beleggers wel op het internet terecht, via e-voting van RBS.

E*Trade richt zich voornamelijk op de Amerikaanse markt. De ontwikkeling van de Europese markt is op dit moment nog gaande, waardoor er over het faciliteren van het aanwezigheidsrecht voor Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen nu nog niets bekend is. Klanten van E*Trade kunnen nu dus geen gebruik maken van de rechten die onlosmakelijk aan het aandeelhouderschap verbonden zijn. ■

VEILIGHEID VOOROP

Veel beleggers willen weten of zij hun geld veilig kunnen stallen bij een broker die geen onderdeel van hun vertrouwde bank is. De beleggersbescherming lijkt hier goed op orde. Bij Lynx en Today's staan de effecten gescheiden op naam van de klant geadministreerd en zijn ze tot een waarde van 30 miljoen dollar beschermd, waarvan 0,5 miljoen door de Amerikaanse overheid (SIPC) en de rest door een aanvullende verzekering bij Lloyd's. Het deel van Lloyd's is gelimiteerd tot 150 miljoen dollar in totaal. Het geldsaldo is tot 1 miljoen dollar verzekerd. Lynx en Today's beschikken over alle vereiste Nederlandse vergunningen en staan onder toezicht van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en De Nederlandsche Bank (DNB). Hierdoor vallen klanten van Lynx en Today's ook onder de Beleggerscompensatieregeling (BCR) van de Nederlandse staat en kunnen zij in geval van klachten of geschillen aankloppen bij het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (Kifid).